
Η εικόνα της γυναίκας στα θέατρά μας

Πολλά έχουν γραφτεί για την εικόνα της γυναίκας στη διαφήμιση, στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στη λογοτεχνία, αλλά δεν έχουμε αρκετά ασχοληθεί με την εικόνα της γυναίκας όπως παρουσιάζεται μέσα από τις παραστάσεις των θεάτρων μας, και ιδιαίτερα μέσα από την επιθεώρηση και το ελληνικό θεατρικό ρεπερτόριο. Δύο από τα μέλη του Συνδέσμου μας, οικ.κ. **Βούλα Ιατρίδου** και **Πόπη Παναγή** είχαν την πρωτότυπη ιδέα να παρακολουθήσουν ένα μεγάλο αριθμό θεατρικών παραστάσεων και να βγάλουν μερικά συμπεράσματα, στην πλειοψηφία απογοητευτικά, για την εικόνα της γυναίκας που διοχετεύεται μέσα από τα θέατρά μας.

Στα έργα των Ελλήνων συγγραφέων ο υποβιβασμός ή η διακωμώδηση της γυναικείας προσωπικότητας είναι κάτι που φαίνεται να δέχεται η κοινωνία μας σαν πραγματικότητα. Οι γυναικείοι χαρακτήρες της ελληνικής κωμωδίας δεν παρουσιάζουν άτομα με οντότητα, υπόσταση και λίγη νοημοσύνη αλλά καταγράφονται καταστάσεις όπου το κωμικό στοιχείο βγαίνει μέσα από τον εξευτελισμό της γυναικείας προσωπικότητας.

Θέατρο Γκλόρια — «Μια τρελή οικογένεια» με τον Κώστα Βουτσά.

Διακωμωδεί μια μεσοαστική οικογένεια με τη γνωστή νοοτροπία της πατριαρχίας. Ο άνδρας είναι πετυχημένος επιχειρηματίας, που πιστεύει ότι όλα τα προβλήματα μπορούν να λυθούν με το χρήμα, και η γυναίκα είναι η εξαρτημένη οικονομικά νοικοκυρά, με χαζοχαρούμενη, αδύναμη και διανοητικά κατώτερη προσωπικότητα. Και για να συμπληρωθεί η εικόνα του ξεπερασμένου αυτού στερεότυπου, η ζωή της περιστρέφεται γύρω από κάποιο άνδρα και ακούγονται φράσεις όπως: «μωρή στην κουζίνα σου — γάτα με πέταλα και γραβάτα — μιζοπαρθένα — οι άνδρες είναι πολυγαμικά όντα — του κάθησε η υπηρέτρια κλπ.». Ο άνδρας έχει το λόγο στις συναλλαγές της οικογένειας: «Τα οικονομικά θα τα πείτε με τον άνδρα μου», λέει η σύζυγος.

Την ίδια χυδαιότητα, που επαυξάνεται με την προκλητική εμφάνιση των ημίγυμων γυναικών, συναντάει κανείς στις επιθεωρήσεις **«Στα μανούλια λέμε ναι»**, του Γ. Καλαμίτση (άλλωστε ο τίτλος μόνο αρκεί!) και **«Τι άκουσε ο κύριος»**, όπου σατυρίζονται με χυδαιότητα γυναίκες που ασχολούνται με την πολιτική ή τον φεμινισμό.

Αλλά η ίδια υποτίμηση του γυναικείου φύλου και τα ίδια παλαιά πρότυπα του δυνατού προστάτη άνδρα και της αδύναμης και ανδροκεντρικής γυναίκας παρουσιάζεται και στο έργο του Νηλ Σάιμον **«Δύο σταγόνες**

και μισή».

Αναρωτιόμαστε μάλιστα μήπως πολλές από τις χυδαιότητες που ακούγονται οφείλονται στην ελληνική διασκευή, με την πεποίθηση ότι αυτά θέλει το ελληνικό κοινό.

Με ορισμένες μόνο εξαιρέσεις, όπως το έργο του Μπράιαν Κλαρκ **«Διαμαρτυρία»** των Μυράτ-Ζουμπουλάκη, η θεατρική χρονιά άφησε τα δύο μέλη μας απογοητευμένα και σκεπτικά: Γιατί άραγε δεν μπορούν να παρουσιάσουν γυναικείους ρόλους που να καθρεφτίζουν τη σύγχρονη θέση και την τωρινή εξέλιξη των γυναικών στην κοινωνία μας; Και υπάρχει η βεβαιότητα ότι υπάρχουν τέτοια έργα, στο εξωτερικό τουλάχιστον, όπως διαπιστώνουμε από μερικές θαυμάσιες θεατρικές εκπομπές του BBC που βλέπουμε στην τηλεόραση όπως και σε πολλά σύγχρονα αμερικανικά και γαλλικά έργα.

Μήπως θάπρεπε το γυναικείο κοινό να δείξει έμπρακτα την αγανάκτησή του με την απουσία του από τέτοιες παραστάσεις.

Τέλος, πολύ ξεπερασμένη είναι η αντιμετώπισή της άγαμης μητέρας. Ο πατέρας προσπαθεί να την ξεφορτωθεί, αγοράζοντας με την οικονομική άνεση που διαθέτει κάποιο γαμπρό που θα αποκαταστήσει την τιμή της οικογένειας. Αλλά και η κόρη, όχι μόνο δέχεται το παζάρι που γίνεται για λογαριασμό της, αλλά λέει «άνδρα θέλω τώρα τον θέλω — άλλο που δεν θέλω».

Θέατρο **Ακάδημος** — Ν. Καμπάκη και Β. Μακρίδη **«Ραντεβού στον Παράδεισο»** με τον Πάντζα.

Η γυναίκα παρουσιάζεται σαν σεξουαλικό αντικείμενο, εξαρτημένη και διαθέσιμη στη εξυπηρέτηση του άνδρα. Τα μηνύματα και οι απόψεις είναι μιας άλλης παρωχημένης εποχής και μικροαστικής αντίληψης της ζωής. Ο άνδρας είναι ένας μικρομεσαίος φαλλοκράτης που ένα βράδυ ονειρεύεται ότι είναι πλούσιος και έχει πολλές γυναίκες. Η διακωμώδηση των γυναικείων χαρακτήρων αγγίζει τα όρια της βωμολοχίας και της χυδαιότητας: «Θα είχα κάνει ευτυχισμένες όλες τις χοντροκόλες της γειτονιάς», «είχε κάτι μπουτάρες...», «θέλω 3 γκομενες που τις είχα στα νιάτα μου: η μία ήταν όμορφη με μέση δακτυλίδι, η δεύτερη φεμινίστρια κομμουνίστρια, δυναμική γυναίκα, η τρίτη ήταν σεξουάλα». «Τρία μανούλια για μένα να δεις τι είναι παράδεισος — θα σπιτώσω και τις τρεις».

Δεν μπορούμε να επαναλάβουμε όλες τις χυδαιότητες που ακούστηκαν, αρκεί να πούμε ότι αναφέρθηκε στις αδελφές του λέγοντας: «δύο αδελφές έχω παντρεύει, τις πουτάνες» και «ξόδεψα τον κώλο μου γι' αυτές». Επίσης, θέλοντας να σατυρίσει το φεμινιστικό κίνημα, λέει: «Με σερβιέτα να κυκλοφορείτε για να δικαιολογηθεί η ισότητα» ή «το κίνημα το έφαγε το κούνημα».

Ξαφνιάζει επίσης το γεγονός ότι για τις γυναίκες χρησιμοποιούνται επίθετα όπως «κατοίκες, κουφάλες, σκύλες, φόλα στις συνδικαλίστριες», ενώ για τον άνδρα δεν υπήρχαν ανάλογα που να τον χαρακτηρίζουν...